

Herkenning, waardigheid en troost

Jaarverslag 2025
WALK OF LIFE

COLOFON

Redactie

Zwanine Siedenburg, Astrid van Unen
en Arre Zuurmond

Eindredactie

Marieke de Reuver,
Astrid van Unen, U-producties

Vormgeving

Studio Edens

Foto's cover

Pieter Verduin, Maria Verweij,
Kim van de Wetering

Foto's binnenwerk

Pieter Verduin, Maria Verweij, Eva Meylink,
Kim van de Wetering, Simon Lenskens,
Zwanine Siedenburg, Paul Deelman

STICHTING WALK OF LIFE, LEVENSVERRHALEN

Sint Olofspoort 3
1012 AJ Amsterdam
T 06-542 546 04

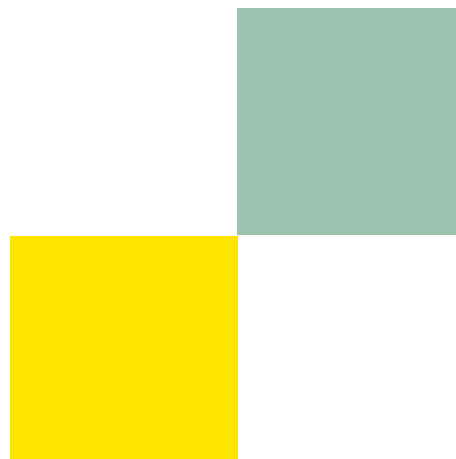
E contact@walkoflife.nu
I walkoflife.nu

INHOUD

Voorwoord	5
Fragment van een levensverhaal	7
Walk of Life 'Learning by doing'	8
De missie van Walk of Life	10
Interview met Wouter Dronkers	11
Verslag van WoL landelijk: ontdekkingen van de projectleider	13
Verslag uit de regio's	16
De betekenis van vrijwilligers	24
Interview met Rutger Groot-Wassink	25
Fragment van een levensverhaal	26
Beroepskrachten	27
Het bestuur	27
Verhalen	28
Samenwerkingspartners	29
ANBI	29
Beloningsbeleid	29
Walk of Life in het nieuws	30
Fragment van een levensverhaal	31

VOORWOORD

Vijf jaar geleden begonnen we met *Walk of Life*, levensverhalen. Het Drugspastoraat in Amsterdam deed veel eenzame uitvaarten en miste soms het verhaal achter de overledene. Niets is zo erg als geen verhaal hebben: niet kunnen vertellen wie iemand is geweest, wat hij of zij heeft meegemaakt en wat hij heeft betekend. Ook ik als ombudsman deed de eenzame uitvaart van Theo. Zijn verhaal vertelde ik naast zijn baar, in een volledig lege zaal bij begraafplaats Sint Barbara. Gelukkig kende ik Theo een beetje en toen we zijn verhaal op Twitter zetten, werd het in één dag 500 duizend keer gelezen. Kennelijk raakt het de mens en vinden we als mensheid dat een mens niet eenzaam, zonder verhaal begraven mag worden.

Nu, vijf jaar later, zijn we in acht steden actief en hebben we meer dan zestig vrijwilligers die levensverhalen optekenen. Zo overleed Marco in Den Haag en konden we vertellen dat hij door zijn verslaving aan alcohol, zijn gezin zo beschadigd had dat elk contact onmogelijk was. De laatste jaren was Marco nuchter, had hij een kamer van de Moerwijkkerk gekregen en hielp hij fietsen repareren van buurtbewoners. Niets mooiers voor Marco dan de glimlach van een jongetje als deze weer op zijn gerepareerde fietsje kon rijden. 'Dank u wel, meneer de fietsenmaker' was genoeg om Marco een goede dag te geven.

In Rotterdam hebben we Moes herdacht. Zijn lichaam is teruggekeerd naar zijn thuisland. Dat had hij al lang geleden geregeld. Dertig jaar heeft Moes in de marge geleefd maar genoten. Hij werkte op markten, bij restaurants. Deelde altijd wat hij had aan eten en genoot van het leven. De laatste jaren waren zwaar, door het vele staan, waren zijn benen op. Hij vond onderdak bij de Pauluskerk, leefde van een schamele zestig euro, maar hielp ook toen nog anderen. In gesprekken met *Walk of Life* keek hij voldaan terug op zijn leven.

Lucia is nu een grote en sterke vrouw die zelfstandig met ambulante begeleiding in Utrecht woont. Maar haar leven toont een lange lijst van misbruik en onveiligheid. Inmiddels heeft ze iedereen vergeven. Bij het lezen van haar levensverhaal vraag je je af waar ze haar optimisme vandaan haalt. Ze blijkt zo veerkrachtig, en daarin is ze niet de enige.

Het leven is vaak een zoektocht, zo ook dat van Tony uit Nijmegen. "Mijn leven nu is een zesje. Ik probeer wel te stijgen. Maar ik weet nog niet helemaal hoe." Uit zijn levensverhaal blijkt weer hoe bepalend het is in welk gezin je wordt geboren. Tony werd niet fijn de wereld in geschopt en raakte al snel aan de drugs. Hij kijkt op twee lange relaties met liefde terug. Zijn laatste vriendin overleed in 2024. Dat hij zomaar zijn levensverhaal wilde delen met onze vrijwilligers, voelt als een compliment van vertrouwen.

Alle vier de verhalen, opgetekend in het afgelopen jaar, tonen kwetsbaarheid, maar ook dankbaarheid en levenskracht. Het is een voorrecht met deze mensen te mogen praten zodat ze hun levensverhaal kunnen vertellen. Zij vinden het op hun beurt weer fijn (en soms helend) om met iemand over hun leven te mogen praten, zonder oordeel, zonder stigma. Het helpt ze duiden, het helpt ze betekenis te geven. En dat is waarom we *Walk of Life* zo mooi vinden. Op naar de tien jaar!

Arre Zuurmond
Voorzitter *Walk of Life*, levensverhalen

FRAGMENT VAN EEN LEVENSVERRHAAL (ALKMAAR)

“Doe maar gewoon, dan kom je het verst”

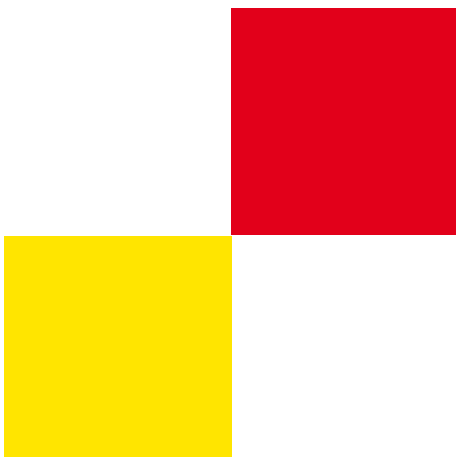
Arie heeft de edele leeftijd van negentig jaar bereikt. Hij is geboren en opgegroeid in Alkmaar en woont er nog steeds. Een rustige, rechte man, heldere oogopslag, met aandacht bewegend tussen zijn meubels en spulletjes. “Eigenlijk heb ik heel veel geluk gehad”, zegt hij.

Arie is geboren als oudste zoon, na hem kwamen nog zeven broers en zussen. Vader was boer, verdiende de kost met koeien houden. Iedere dag melken en de melk vervolgens afleveren bij de melkfabriek. Arie was nog maar dertien jaar toen zijn vader plotseling overleed. Het was eind veertiger jaren, de tijd van opbouw na de Tweede Wereldoorlog. Moeder bleef achter met acht kinderen. Als oudste zoon werd Arie kostwinner. Hij zette vaders melkveebedrijf voort. Dat was heel wat voor een jonge jongen. Met hard werken lukte het.

Hij was zevenentwintig toen hij met zijn grote liefde trouwde. Ze kregen drie kinderen, en dat zijn de volgende mooie gebeurtenissen in Aries leven: de geboorte en de levenswandel van de kinderen, een oudste zoon en nog twee dochters. Arie is 42 jaar getrouwd geweest. Zijn vrouw is twintig jaar geleden gestorven.

“Eigenlijk heb ik veel geluk gehad”, vindt Arie. “Niet het geluk dat ik ooit een groot geldbedrag heb gewonnen, en ook niet met gezondheid, wat mensen vaak opnoemen als het om geluk gaat. Ik ben nog eens ruim een jaar ziek geweest... Maar ik heb altijd werk kunnen vinden, bij goede bazen, en ik verdiende goed mijn geld.” Een cijfer aan het leven wil hij niet geven, want ja, er waren zoveel verschillende fases. Wel kijkt hij tevreden terug op al die jaren. Zijn levensmotto luidt: “Doe maar gewoon, dan kom je het verst.”

Opgetekend door Pieter Verduin

WALK OF LIFE: 'LEARNING BY DOING'

'Learning by doing', klinkt uitgedacht maar is spontaan ontstaan als beste manier van werken. Door maar gewoon te beginnen merkten we vanzelf waar onze aanpak bleek te werken en waar niet. Door op deze manier aan de slag te gaan, kun je bijsturen, omdat niets is vastgelegd. Uiteindelijk groeien we toe naar een format dat werkt voor alle locaties waar *Walk of Life* actief is.

Ons uitgangspunt is om tijdens de uitvaarten van mensen zonder netwerk of met verbroken netwerk toch een persoonlijk kloppend verhaal te kunnen vertellen. Om deze verhalen op te schrijven hebben onze vrijwilligers veel geduld en doorzettingsvermogen nodig. Mensen willen best vertellen, maar je moet eerst hun vertrouwen winnen. Als je zelf in staat bent om dat vertrouwen te winnen, heb je al een sprong voor. In de praktijk blijkt dit niet mee te vallen en heb je een persoon nodig die de betrokkene wel kent en vertrouwt. Als die persoon, meestal een coördinator of geestelijk verzorger, aanspoort om het levensverhaal te vertellen dan lukt het de vrijwilliger om een afspraak te maken en te interviewen.

Het interview wordt vaak een goed gesprek. Thuis werkt de vrijwilliger het interview uit en keert dan terug om het levensverhaal voor te lezen. Het is goed dat de geïnterviewde het verhaal leest en een reactie kan geven. Maar het is niet altijd mogelijk om de persoon terug te vinden en dat is frustrerend. Een van onze vrijwilligers noemt dat haar loze tijd. Ze komen dan in de opvang op het afgesproken tijdstip maar hun verteller is in geen velden of wegen te bekennen. Vrijwilligers moeten zich wapenen tegen die teleurstelling. Misschien is het nodig dat je meerdere malen naar hem of haar op zoek gaat en deze zo tegen het

lijf loopt. Het is niet voor niets dat deze mensen een verbroken netwerk hebben. Als het heel makkelijk zou gaan, dan zou het probleem er niet zijn. Het is ook nog maar de vraag of deze mensen het als een probleem ervaren. In veel gevallen hebben ze er zelf voor gekozen om zich terug te trekken omdat er veel dingen in hun leven zijn mis gegaan.

Des te mooier is het om dan toch met deze mensen in gesprek te raken. Al pratend vinden ze de persoonlijke, onverdeelde aandacht die ze krijgen van onze vrijwilliger zo fijn dat het gesprek helend werkt. Ze krijgen niet alleen inzicht in hun geleefde leven, maar ze worden ook gezien en gehoord. Oprechte belangstelling vanuit de vrijwilliger is belangrijk. Er ontstaat verbinding waar zowel de verteller als de interviewer veel voldoening en plezier uit haalt.

Dit proces is wat zich elke keer weer herhaalt en wat het werk zo mooi maakt. Zeer regelmatig blijft het niet bij dat ene gesprek omdat iemand aangeeft nog eenmaal iets te willen meemaken wat in het verleden zo belangrijk of goed is geweest. Als het haalbaar is, maken wij die wens mogelijk.

In principe zijn onze contacten kort en bouwen we geen langdurige relatie op. Wel zorgen we ervoor dat generaties na ons de verhalen kunnen lezen omdat deze worden opgeslagen in de lokale archieven.

In een aantal gevallen blijken onze vrijwilligers toch wel een extra stapje te zetten.

Soms vraagt een geïnterviewde iets meer dan een luisterend oor. Vrijwilliger Liesbeth van Hees uit de regio Amsterdam tekent in augustus 2025 het levensverhaal van Marina op. Ze bezoekt haar later in het ziekenhuis, bouwt een brug tussen haar en haar zoon en spreekt ten slotte op haar begrafenis.

"Marina lag aan de nierdialyse", vertelt Liesbeth. "Ze had geen mobiele telefoon, maar ik wel. Haar zoon woont in Duitsland en met hem sprak ik via de mail af wanneer hij kon bellen. Dan fietste ik naar het ziekenhuis en belde hij even in. Hij mailde me ook foto's van zijn gezin en zijn kind. Die deed ik in fotolijstjes, voor op haar nachtkastje. Daar was ze heel blij mee."

Marina verliet haar Duitse partner toen haar zoon twee jaar was. Lange tijd was er geen contact tussen hen. "Haar grootste pijn in het leven was dat ze nooit haar kind heeft kunnen opvoeden." Marina overleed en dankzij zeven aanwezigen was het geen eenzame uitvaart. Op de kist prijkte haar foto. Liesbeth: "Haar levensverhaal voorlezen hoefde niet, want ze stond inmiddels op de website van Walk of Life. Ik hield een klein praatje over hoe ik met haar in contact was gekomen. Dat was goed zo."

EEN WAARDIGE DOOD, HERDENKING EN HERINNERING

Onze eeuwenoude rituelen rond de dood worden onthouden aan de grootste verliezers van het leven. De meest kwetsbare groepen in Nederland: verslaafden, daklozen, vereenzaamden, wier leven gekenmerkt is door groot onrecht, pijn en verdriet. Ze verdwijnen nu alsof ze nooit hebben bestaan, zonder herkenning, zonder verwerking, zonder monument of herinnering voor degenen die ooit van ze hebben gehouden. *Walk of Life* biedt hen menswaardigheid in het leven en rond het sterven, het gevoel – soms voor het eerst – centraal te mogen staan, maar ook verwerking, troost en soms herstel van decennia geleden verbroken banden. Wij zijn een seculier overgangsritueel, langs drie sleutelmomenten:

- Voor de dood: betrokken aandacht voor het eigen verhaal en leven.
- Bij de dood: het delen van dat verhaal, soms met opgespoorde nabestaanden.
- Tot in de eeuwigheid: als monument in ons archief, zodat deze bijzondere verhalen nooit verloren gaan.

Waarom doen wij dit?

Rituelen bieden ons houvast, herkenning, waardigheid en troost. Ze bieden ons een plek in een gemeenschap, betekenisgeving, het gevoel er te mogen zijn. In het verleden was het veelal de kerk of een andere religieuze instelling die vorm gaf aan de dood. Een pastor aan het bed toonde belangstelling in de mens-diehad-geleefd, in de verhalen en hielp iemand zo afscheid te nemen van het leven. Het was onze laatste identiteit, de laatste keer dat we onszelf in woorden konden vangen, de laatste keer dat we werden gehoord. Het ritueel was ook van grote waarde voor de achterblijvers, als de verhalen nog een keer werden gevierd.

De kerk verloor haar centrale rol in het leven en de samenleving individualiseerde, waardoor de rituelen rond de dood veranderden van een moment voor de hele gemeenschap, in een particuliere, economisch uit te buiten gebeurtenis. De verantwoordelijkheid bij de dood rust op de schouders van de naasten, niet op de gemeenschap als geheel. Daardoor staan degenen zonder naasten aan het eind van hun leven met lege handen. In de Westerse wereld komt het tweede sterven, de echte vergetelheid, daarom soms al vóór de dood. In Nederland zijn eenzame uitvaarten een groeiend fenomeen, ongeveer 1900 per jaar, zo'n vijf per dag. De onrechtvaardigheid die vóór de dood is

ontstaan, strekt dan uit tot over het graf.

Voor de eenzame stervende, voor de uitbeeld geraakte geliefden, voor de verhalen van de levens die verloren gingen, is het gemis van een afscheid geen kleinigheid. Het nieuwe ritueel van *Walk of Life* biedt hen houvast, erkenning, menselijkheid en waardigheid, juist voor degenen bij wie het aan waardigheid heeft ontbroken.

Een mens sterft twee keer. Eén keer bij het sterven zelf, nog eens als hij wordt vergeten. Voor deze kwetsbare groep stelt *Walk of Life* dat tweede sterven zo lang mogelijk uit door hun verhalen te bewaren, te delen en te eren.

INTERVIEW MET WOUTER DRONKERS VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Geen stilstaande poel, maar een stromende rivier. Zo ziet Wouter Dronkers, afdelingshoofd forensische zorg op het ministerie van Justitie en Veiligheid, de menselijke ziel. Het ministerie was de eerste die een forse donatie aan *Walk of Life* gaf. Omdat: "Walk of Life de menselijke kant van een bijzondere doelgroep toont door hun levensverhaal op te tekenen met een heel compassievolle benadering."

Wouter Dronkers was erbij in 2023, toen zijn ministerie als eerste deze donatie aan *Walk of Life* gaf. Justitie en Veiligheid is een van de ministeries die betrokken is bij het vraagstuk rond personen met onbegrepen gedrag. "Dat zijn mensen die om allerlei redenen de grip kwijt zijn op het leven, die te kampen hebben met psychiatrische stoornissen, soms met drugsproblemen of psycho-geriatrische stoornissen zoals dementie", legt Dronkers uit. "Het is een doelgroep die nogal vaak in contact komt met politie en soms, als er heftige dingen gebeuren, ook met justitie."

Zelfkant van het leven

Natuurlijk heeft dit ministerie betrokkenheid vanuit het strafrecht. "Maar we willen ook heel graag voorkomen dat er strafrechtelijke feiten plaatsvinden. Om strafrechtelijke feiten te voorkomen is ook van belang dat de maatschappij op een goede manier met deze groep omgaat, en dat we maatschappelijke stigma's proberen te verminderen. Ik vind *Walk of Life* daarin een heel mooi initiatief, omdat het gaat om mensen die kind noch kraai hebben, die vaak aan de zelfkant van het leven hebben gestaan, zelf dakloos zijn (geweest), misschien ook wel overlast in de publieke ruimte hebben veroorzaakt."

Walk of Life toont de menselijke kant van deze groep, stelt Dronkers, door hun levensverhaal op te tekenen "met een heel compassievolle benadering." Daarmee

levert de organisatie een belangrijke bijdrage aan de de-stigmatisering en maatschappelijke acceptatie van deze doelgroep. "Het is zo ontzettend belangrijk dat we de medemenselijkheid in het oog houden in de benadering van deze groep. Vandaar dus deze subsidie."

Heel kwetsbaar

Op de vraag hoe zijn mensbeeld is, antwoordt Dronkers dat hij mensen ziet als veelzijdige wezens, die zich altijd weer anders gedragen of opstellen dan we van tevoren denken. "Ik ben hier begonnen als beleidsmedewerker, maar ben manager geworden, omdat ik eigenlijk mensen leuker, interessanter, verrassender, veelzijdiger en met meer ontwikkeling vind dan welk beleidsvraagstuk dan ook. Dat zie je natuurlijk ook terug in de verhalen van *Walk of Life*, die veelzijdigheid van mensen. Ze hebben misschien wel staan schreeuwen op straat, hebben mensen bang gemaakt, maar zijn tegelij-

kertijd heel kwetsbaar. Dat maakt ze ook verrassend, ze laten altijd weer andere facetten van zichzelf zien dan je in eerste instantie dacht."

Lang niet uitgeleerd

De *Walk of Life*-vrijwilligers vragen de vertellers altijd naar wat zij hebben geleerd van het leven. Dronkers moet in dit interview even nadenken over deze vraag. "Ik ben nog lang niet uitgeleerd, laat ik dat voorop zetten. En ik verras mezelf ook nog steeds. Ik ben heel slecht in wiskunde, maar ik werd als echte alfa gevraagd hoofd te worden van een afdeling die met statistiek op het gebied van migratiebeleid werkt. Ik dacht eerst: waarom vragen ze mij hiervoor? Maar dit bleek ik toch goed te kunnen doen. De cijfermensen vonden dat ze goed met mij in gesprek waren. Het bleek vooral het vertalen van dingen die beleidsmedewerkers willen naar dingen die cijfermensen snappen. Dat kon ik goed."

Introverte boekenwurm

De vragen die de *Walk of Life*-vrijwilligers stellen, gaan soms diep. Zoals: bent u geworden wie u ten diepste bent? Een vraag die Dronkers intrigeert. "Ik heb wel geleerd dat je zelfbeeld misschien niet altijd klopt. Dertig jaar geleden zag ik mezelf als een ietwat introverte boekenwurm. Nu heb ik ontdekt dat ik veel meer energie krijg van voortdurend met allerlei mensen in verbinding staan, gesprekken voeren en netwerken, erop uit gaan en de verbinding leggen." Tegelijkertijd vraagt hij zich af of dit zijn diepste zelf is. "Ik weet het niet. Omdat ik geloof in de veelzijdigheid, verrassendheid en veranderlijkheid van de mens."

Alles stroomt

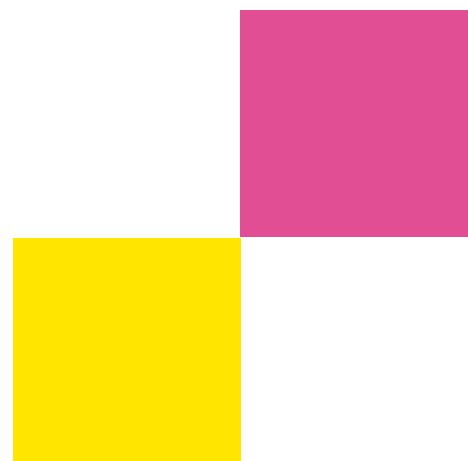
Hij is verantwoordelijk voor de forensische zorg. "Een kernwaarde daarin is dat wij denken dat ook mensen die toch heel heftige misdrijven hebben begaan, zoals moord, doodslag, seksueel geweld, pedofilie, echt de buitencategorie heftig, toch kunnen veranderen. Dat is een heel optimistisch, mooi uitgangspunt, dat

uitgaat van de veranderlijkheid van de mens. Ik snap ook wel dat die begrensd is, maar daarom ben ik ook huiverig om te zeggen: ja, ik ben geworden die ik ten diepste ben."

Ten slotte zegt hij: "Je zou ook kunnen zeggen: *'Pantha Rhei'*. Alles stroomt. Of: 'alles is in beweging.' Dit is een uitspraak

van de filosoof Heraclitus. Dit leg ik naast de vraag of ik ben geworden die ik ten diepste ben. Misschien stroomt ook wel mijn diepste zelf. Dit is dan geen stilstaande poel, maar een mooie rivier die door een prachtig, steeds veranderend landschap stroomt."

ONTDEKKINGEN VAN DE PROJECTLEIDER

In het afgelopen jaar heb ik me vooral beziggehouden met de vrijwilligersgroepen in het land. In negen grote steden of regio's werden groepjes vrijwilligers gezocht. Dankzij een duidelijk en prikkelend persbericht kregen we veel aandacht van de lokale pers en ook verschenen we regelmatig op de landelijke televisie. Dit leverde veel vrijwilligers op. Zij werden uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Inmiddels hadden we zes coördinatoren aangesteld die deze kennismakingsgesprekken voerden en de potentiële vrijwilligers uitnodigden voor een training. In het eerste deel van de training wordt de werkwijze van *Walk of Life* uitgelegd, het tweede deel bestaat uit een schrijftraining en/of rollenspel.

Mensen konden halverwege besluiten of het vrijwilligerswerk van *Walk of Life* bij hen zou passen. Sommigen haakten af, anderen voltooiden de training. In Leiden ontwikkelde de groep zich vrijwel direct als een zelfstandig draaiende groep, die zelf contacten legt en vindplaatsen zoekt. Dit was een ontwikkeling die ik niet had verwacht. Ik had in alle grote steden na-

melijk een coördinator aangenomen die de groep bij elkaar moest houden en vindplaatsen moest zoeken om vertellers te vinden. Dat ging zeer moeizaam. De coördinatoren ondervonden grote moeite bij het vinden van deze plekken.

Een ander probleem was, dat de coördinatoren de vrijwilligers niet altijd als groep bij elkaar konden krijgen omdat veel vrijwilligers doordeweeks werken. Behalve in Utrecht, daar pakte de coördinator het anders aan. Zij koppelde heel persoonlijk de vertellers aan de vrijwilligers. Dat werkte fantastisch, maar was een zeer arbeidsintensieve bezigheid. De vrijwilligers hoefden alleen maar in gesprek te gaan en het verhaal op te schrijven.

Deze ervaring en het mooie voorbeeld van de kleine maar voortvarende groep in Leiden deed ons besluiten over te gaan op centraal aangestuurde, lokale vrijwilligersgroepen in plaats van de centrale coördinatoren. Dit vraagt van de vrijwilligers meer expertise en inzet, maar leidt wel tot mooie zelfsturende groepen en meer inspiratie. De vrijwilligers zijn vaak veel beter bekend met

het plaatselijke sociale netwerk en leggen daar goede contacten mee. De schrijftrainingen worden door Astrid van Unen (journalist) verzorgd en de projectleider is beschikbaar voor vragen en algemene informatie.

Het laatste halfjaar is gebruikt om de groepen zelfsturend te maken. Dit proces is nog gaande en verloopt naar grote tevredenheid. De coördinatoren hebben een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van de vrijwilligersgroepen. Bij het beheren van de vrijwilligersgroepen en het opdelven van levensverhalen namen de vrijwilligers het werk organisch over en werden de groepen als vanzelf zelfsturend met ondersteuning van de projectleider.

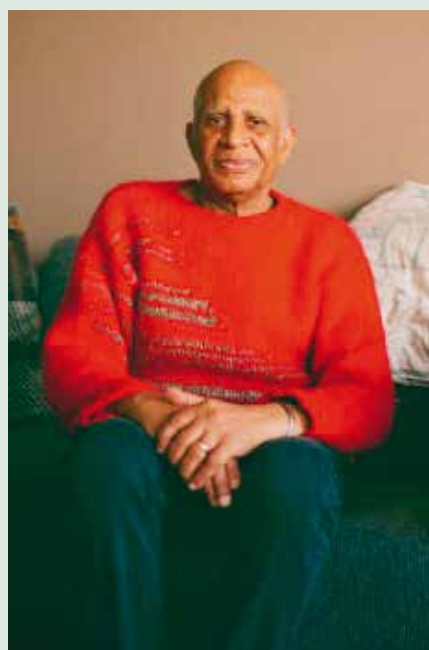
Ontwikkelen module zorgpersoneel

Walk of Life, levensverhalen komt op heel verschillende vindplekken voor vertellers in het land. Dit zijn plekken waar zorgprofessionals werken die ons gastvrijheid en medewerking verlenen om de juiste mensen te interviewen.

Door de gesprekken en de verhalen, komen onze vrijwilligers vaak meer te

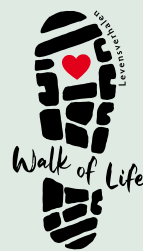

weten over de bewoners of bezoekers van inloopcentra dan het zorgpersoneel. Dit bracht ons op het idee om een module te ontwikkelen waarbij we de zorgprofessionals leren het persoonlijke levensverhaal toe te passen in de begeleiding van de bewoners of bezoekers. Ook bedachten we dat deze modules een manier van nieuwe financiering van *Walk of Life* zouden kunnen zijn.

We zochten aansluiting bij de methodiek 'Krachtwerk' van Prof. dr. J. Wolf. Dit leverde mooie en inspirerende gesprekken op. De uitvoering bleek echter complexer dan beoogd. Dit deed ons besluiten dit model op een later moment in het proces verder uit te werken.

Zwanine Siedenburg

AMSTERDAM

Aantal vrijwilligers: 7

Aantal levensverhalen: 38

Het jaar begon voor *Walk of Life* Amsterdam spectaculair met een fototentoonstelling in de Stopera. De portretfoto's waren gemaakt door Eva Meylink. De fototentoonstelling werd geopend door wethouder Rutger Groot-Wassink.

Van de ruim twintig vrijwilligers die zich hadden aangemeld is er een consistente groep van zeven betrouwbare en gemotiveerde vrijwilligers overgebleven.

Als try-out stelden we een coördinator aan. Maar zoals gezegd, bleek de slagkracht en productiviteit van een zelfsturende vrijwilligersgroep veel hoger te liggen. De werkwijze is nu als volgt: de projectleider legt contact met organisaties waar vindplaatsen van vertellers zijn. Zij geeft presentaties en zorgt voor de juiste informatie zodat de organisaties mensen vragen die graag hun levensverhaal willen vertellen. De vrijwilligers krijgen de namen door van de potentiële vertellers en gaan in onderling overleg in gesprek.

Voor vier uitvaarten hebben we in Amsterdam een *Walk of Life* kunnen aanleveren en de uitvaart overeenkomstig de wensen van de overledene vorm kunnen geven.

Trudelines Soeting is voorjaar 2025 de Amsterdamse afdeling van Walk of Life gaan versterken. Het interview met projectleider Zwanine Siedenburg in 'Trouw' sprak haar erg aan. "Mooi dat de levensverhalen gebruikt worden voor een uitvaart, maar belangrijker is dat deze mensen zich gehoord voelen", zegt ze. "Ik heb lang als verpleegkundig specialist in de psychiatrie gewerkt. Daar was het opstellen van de levenslijn voor een patiënt belangrijk. Zo krijgt iemand meer begrip voor zichzelf."

Trudelines heeft inmiddels zes levensverhalen afgerond. Het interview met Richelina maakte veel indruk. "Vooral bij haar realiseerde ik me hoe ontzettend veel het uitmaakt waar je wiegje staat. Als er in het prille leven zoveel mis gaat, dan is er veel nodig om dit recht te trekken. Dan mag je mazzel hebben als je een leraar treft die ziet wie je bent. Richelina toont een oerkracht die haar bij de belangrijke dingen houdt. Deze vrouw gebruikt drugs, heeft veel verkeerde mannen getroffen, maar heeft haar kinderen nooit uit het oog verloren. Ze schrijft verhalen en gedichten en maakt tekeningen. Ik zag haar op haar kamer tussen de notitieblokjes. Dat ontroerde me."

HAARLEM

Aantal vrijwilligers: 5

Aantal levensverhalen: 16

Aanvankelijk begonnen we het jaar zonder vrijwilligerscoördinator. De groep werd aangestuurd door de projectleider, wat tot goede resultaten leidde. In het voorjaar startte de coördinator, zij moest worden ingewerkt, wat tijd in beslag nam. De vrijwilligers waren in afwachting van haar aanpak. Helaas besloot zij om haar werkzaamheden neer te leggen, omdat er in haar privéleven te veel onrust was. De groep is inmiddels goed onderweg om zelfsturend te worden. Er zijn door de projectleider contacten gelegd met het Spaarneziekenhuis, de buurtzorg en de wijkverpleging.

Intussen werkt de groep samen met een fotograaf aan een fototentoonstelling. Bijzonder is te vermelden dat een van de vrijwilligers niet in Haarlem maar in Alkmaar zijn verhalen schrijft. Hij is met grote regelmaat te vinden in inloophuis De Steiger. Daardoor is een vertrouwensband opgebouwd met de bezoekers, die hun levensverhaal wel aan hem willen vertellen.

"Ik merkte dat ik mijn blik afwendde als ik daklozen of verslaafden tegenkwam", vertelt Pieter Verduin. "Ik dacht: dat is mijn wereld niet. Maar dat bleek een kleine vergissing." Als zen-leraar wil hij juist zien wat er om hem heen gebeurt. "Afkeer of begeerte, dat krijgt juist extra aandacht. Ik ken in mijn omgeving ook mensen die verslaafd zijn, dus het is mijn wereld wel." Hij zag in 2024 in een lokaal blad van de regio Alkmaar een oproep van Walk of Life en wist dat dit het moment was om iets te doen.

Inmiddels heeft Pieter zes levensverhalen opgeschreven, waarvan het verhaal van Esther bewondering in hem opriep. "Ze is geboren in Bergen aan Zee, waar het er feestelijk en chaotisch aan toe ging. Als kind heeft ze het heel moeilijk gehad, maar ze heeft een enorme veerkracht tentoongespreid. Nu is ze een heel hartelijke, out-going vrouw. Dat is haar manier om zich staande te houden." Het mooie van Walk of Life vindt hij dat het draait om mensen zonder netwerk. "Dat vind ik heel goed omschreven. Het levensverhaal-interview doen en de eerste versie samen doornemen met echte aandacht, afstemming en samenwerking is iets kleins geven dat voelbaar goed uitwerkt. Blij mee!"

Sigrid Hutter, nu anderhalf jaar actief voor de Walk of Life-regio Haarlem, heeft inmiddels zes mensen geïnterviewd, maar nog nooit iemand die dakloos is. "Sommigen van hen zijn wel eerder dakloos geweest en één wacht al jaren in tijdelijke plekken op zijn verblijfsvergunning. Het zijn nu mensen met een huis en een leven, die begonnen met een baan en toen een kink in de kabel ervaarden. Toch krabbelden ze zich hier weer uit. Dat maakt duidelijk dat dit iedereen kan overkomen. En dat ze altijd een aanleiding vonden om de boel weer op te pakken. Houvast vonden, aan hun kinderen, het geloof of de liefde."

Ze leert al doende, vertelt ze. "Ik kan wel eens een ruimte binnengaan en mensen zien zitten, waarover ik een idee heb. Dan blijkt er een heel rijk leven achter te zitten. Omgekeerd heb ik het ook meegemaakt. Iemand ziet er heel vlot uit, maar blijkt veel verdriet met zich mee te dragen. Dan ben ik altijd verrast." Sigrid is vooral blij als haar geïnterviewden blij zijn met het resultaat. "Ik ben twee keer gevraagd of ik het verhaal voor hun verjaardag af wilde maken. Dat is beide keren gelukt. Eén vrouw werd zeventig en wilde zichzelf in het zonnetje zetten. Misschien werd dit haar laatste mooie verjaardag, dacht ze. Daar heb ik aan bijgedragen."

APELDOORN

Aantal vrijwilligers: 6

Aantal levensverhalen: 17

In oktober 2025 organiseerden we samen met Vereniging Humanitas een fototentoonstelling in museum CODA. Deze fototentoonstelling werd geopend door wethouder Peter Messerschmidt. De fotografen waren Sjaan Dijkman en Patrick Hudepohl. Dit gaf de vrijwilligersgroep een positieve impuls.

Bijna alle vrijwilligers waren aanwezig bij de opening van de tentoonstelling. We namen tijdelijk afscheid van Marijke Schippers die vanwege haar haperende gezondheid haar werkzaamheden voor *Walk of Life* moest pauzeren. Dat is heel jammer, maar gaf de groep wel de impuls om nog meer zelfsturend te worden. Een vrijwilliger is opgestaan om informeel leiding te geven en zelfstandig contact te leggen met vindplaatsen van vertellers.

In Apeldoorn konden we twee levensverhalen aanleveren voor de uitvaart van geïnterviewden. De uitvaart kreeg zo de inhoud volgens hun wensen.

Bijna twee jaar heeft ze volgemaakt als coördinator van de regio Apeldoorn. Marijke Schippers, voormalig directeur van een basisschool, stuurde tot eind 2025 haar vrijwilligers aan. Ze bereidde de interviews met potentiële vertellers voor door contact te leggen met inlooplocaties en zorginstellingen. "Met veel plezier", zegt ze, "want het is belangrijk dat we omzien naar mensen waar niet naar omgekeken wordt. Ieder mens heeft betekenis."

*Het vinden van vertellers die een interview willen houden, is niet altijd gemakkelijk, weet Marijke. Meestal zijn medewerkers van organisaties wel enthousiast, maar dan moet het nieuws over *Walk of Life* nog door alle geledingen heen en daar besproken worden. "Het kost tijd en geduld", zegt ze. "Het is dan belangrijk om te zorgen dat het contact warm blijft." Ze las alle verhalen die haar vrijwilligers schreven en vond ze vaak schrijnend. "De meesten zijn dakloos of zwervende. Ze hebben geen contact meer met hun familie of slechts heel fragiel. Het zijn mensen aan de zelfkant van de samenleving. Ik kan me heel boos maken over het feit dat voor hen weinig of niks gedaan wordt. Ieder mens telt mee. We zijn niet allemaal gelijk, maar wel gelijkwaardig."*

UTRECHT

Aantal vrijwilligers: 6

Aantal levensverhalen: 18

Onder de bezielende leiding van de coördinator werden de vrijwilligers in Utrecht op zeer persoonlijke wijze aan een verteller gekoppeld. Deze methode leverde prachtige levensverhalen op. Daar zijn we trots op! Ook hier voegde zich op vrijwillige basis een fotograaf bij die bijzondere foto's maakt. Tijdens een pedicurebehandeling kregen de mensen de gelegenheid om hun levensverhaal te vertellen, dit werd een fijne bijeenkomst.

Helaas moesten we afscheid nemen van de coördinator vanwege onze financiële situatie. Het direct koppelen van vrijwilligers aan vertellers is een te arbeidsintensieve methode die veel tijd en geld kostte. De vrijwilligers zijn na het vertrek van de coördinator gevraagd of zij meer zelfstandig willen gaan werken. Daar werd positief op gereageerd. De eerste aanzet daarvoor is al gedaan en daar zijn we heel blij mee.

Als Miranda Jansen naar de Universiteit van Utrecht fietst, rijdt ze altijd langs een inlooplocatie van het Leger des Heils. Voor die deur staat steevast een heel ander type mens te wachten dan de medewerkers met wie ze werkt. "Ik zie hen voor de deur wachten en realiseer me dat zij meer hulp nodig hebben", vertelt ze. "Het is een groep waarmee ik iets heb. Ik ben van oorsprong socioloog. Kansenongelijkheid zit op m'n netvlies." Ze zag in 2025 een oproep op LinkedIn voorbij komen en meldde zich aan bij Walk of Life.

Tot nu toe heeft ze drie verhalen geschreven. Wendy was haar eerste verteller. "Zij appt me nog steeds elke dag." Het levensverhaal van Brian staat haar het meest bij. "Ik vond zijn geschiedenis heel bijzonder, over drugsgebruik, dealen en tijden in de gevangenis. Hij had geen contact meer met zijn familie, maar na het interview stuurde hij hun zijn levensverhaal en nu is het contact weer enigszins hersteld. Alle drie de geïnterviewden zeiden dat ze het zo fijn vonden om hun verhaal aan mij te doen. Dat deed me wat."

ROTTERDAM

Aantal vrijwilligers: 4

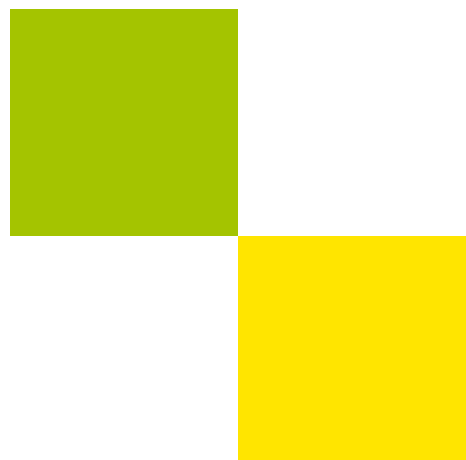
Aantal levensverhalen: 16

De stad Rotterdam blijkt een grotere uitdaging dan verwacht. In de Pauluskerk is een vrijwilliger wekelijks aanwezig om vertrouwen te winnen en zo mensen hun verhaal te laten vertellen. Dat blijkt niet zo makkelijk omdat er veel mensen komen die anderstalig zijn en afkomstig zijn uit een voormalig Oostblokland. Inmiddels zijn ook andere vindplekken van vertellers gevonden waar we levensverhalen mogen opschrijven.

Twee vrijwilligers vonden het erg lastig om contact te leggen. Het lukte niet om op diverse plekken aansluiting te vinden bij mensen die daar woonden of verbleven. Een ander duo werkt gestructureerd aan het contact, zij komen op verschillende plekken in de stad en schrijven met grote regelmaat de verhalen op. Een fotograaf maakt op vrijwillige basis portretfoto's.

Het interview in het AD in 2025 met voorzitter Arre Zuurmond van Walk of Life raakte bij Irma Croese een snaar. Nog volop aan het werk, was zij op zoek naar vrijwilligerswerk. Toen ze ontdekte dat de Walk of Life-regio Rotterdam vrijwilligers zocht, viel alles op z'n plek. "Het concept van de eenzame uitvaart vind ik mooi; dat we met deze levensverhalen hierin diepgang brengen." Irma ging bij verschillende locaties van het Leger des Heils aan de slag, en koestert het levensverhaal van Saïd. "Deze man is al veertig jaar illegaal in Nederland, heeft altijd gewerkt, maar raakte een paar jaar geleden deels verlamd door een ongeluk. Ik vond het een heel sociaal-intelligente man, heel vriendelijk en veerkrachtig. Dat maakte indruk."

Walk of Life laat soms bijzondere wensen in vervulling gaan. Aart beleefde een mooie dag in het Trammuseum in Ouddorp, dankzij Irma en Arre. Een maand nadat hij zijn verhaal aan Irma deed, kon ze dit uitje voor hem regelen. Aart genoot, en Irma met hem. "Ik vond het best een leuk uitje. Het was alsof ik met een oude oom op stap was. Aart werkte vroeger als vrijwilliger in dit museum en kende allerlei details. Het uitje duurde een hele dag, maar ik vond het niet zwaar. En hij vond het prachtig, hij zou er zo weer heen willen."

LEIDEN

Aantal vrijwilligers: 4

Aantal levensverhalen: 3

In Leiden ontstond in maart spontaan een zelfsturende groep. Zij werken onafhankelijk met ondersteuning van de projectleider. We zochten naar een rolstoeltoegankelijke ruimte en vonden het Weeshuis Utopa in Leiden waar we welkom zijn om te vergaderen, te trainen en gesprekken te voeren. Met stichting De Binnenvest is een fijne samenwerking opgebouwd, evenals met Diaconaalcentrum De Bakkerij in Leiden. Er is een presentatie gegeven bij de GGD om de verpleegkundigen te attenderen op *Walk of Life* en mensen aan te dragen die hun levensverhaal willen vertellen.

In het Leids Dagblad zal in 2026 een reportage verschijnen. We hopen zo meer bekendheid te krijgen en ook nieuwe vrijwilligers te kunnen aantrekken.

Ook publiciteit in Libelle levert zomaar nieuwe vrijwilligers op. Barbara Sicking uit de regio Leiden las een interview met projectleider Zwanine tijdens haar vakantie en werd meteen warm van het verhaal over Walk of Life. "Ik heb als bijbaantje tijdens mijn studie met veel plezier in de thuiszorg gewerkt. Daar ontmoette ik veel oude mensen vol verhalen, naar wie ik uren kon luisteren. Ik bedacht toen al dat het jammer zou zijn als hun verhalen verloren zouden gaan. Walk of Life is dus op m'n lijf geschreven."

Barbara ging in september aan de slag, naast haar drukke baan als eigenaar van een groothandel. "De regio Leiden was nog in de opstartfase, en we hebben een tijdje naar de juiste modus moeten zoeken." Het interview met Solomon maakte op haar veel indruk. "Het gesprek was heel bijzonder, maar ook lastig, want je ziet iemand maar kort. Hij sprak slecht Nederlands en daarom ben ik drie keer bij hem op bezoek gegaan. Dankzij het verslag van de IND kon ik zijn levensverhaal wel redelijk goed reconstrueren. Het moment van voorlezen vond ik spannend, en ik moest regelmatig onderbreken, omdat hij heel erg moest huilen. Geen tranen van wanhoop, maar van opluchting, omdat er eindelijk iemand naar hem had geluisterd."

NIJMEGEN

Aantal vrijwilligers: 9

Aantal levensverhalen: 2

Nadat een coördinator korte tijd vrijwilligers geworven en getraind had, draaide vanaf november de groep op eigen kracht, met verbluffend resultaat. Zij zochten zelf vindplekken van vertellers. Dit lukte omdat enkele vrijwilligers al een goed netwerk hadden en makkelijk toegang kregen tot deze vindplekken.

Na de training zijn er twee vergaderingen geweest waarbij de vrijwilligers de taken verdeelden en als een team aan het werk gingen. Een vrijwilliger nam op verzoek van de projectleider het voortouw en de vrijwilligersgroep ontwikkelde zich in zeer korte tijd tot een goed functionerende groep. Er werden ook nog twee levensverhalen geschreven in 2025.

"Ik vind de interviews indrukwekkend. Wat iemand je allemaal wil en kan vertellen. Wat me verrast, is het vertrouwen dat mensen je geven." Anne Oude Egberink begon in januari 2025 in de toen nog opstartende regio Nijmegen. Ze meldde zich aan, omdat de doelgroep van Walk of Life haar aanspreekt. "Ik hou van het afgepelde. Deze mensen hebben weinig op te houden, weinig masker. Geen schone schijn. Zonder al te romantisch te klinken, want zo leuk is het niet om afgepeld te zijn."

Anne kan niet kiezen uit de verhalen die ze inmiddels heeft geschreven. "Ze zijn me allemaal bijgebleven. Met veel overeenkomsten: de ellende en pesten die al vroeg in hun jeugd wortelen. Hoe vroeg mensen al buitengesloten worden, en dat je weinig kans hebt dat het daarna nog goed gaat." Ze heeft mooie ontmoetingen met hele mooie mensen gehad, zegt ze. "Het zijn heftige verhalen over mishandeling, misbruik en verslavingen. Verhalen waarvoor ze zich schamen, die beschadigend zijn, van mensen die vaak met de nek worden aangekeken. En toch stellen ze zich zo open. Dat vind ik eervol en ook heel fijn."

ARNHEM

Aantal vrijwilligers: 2

Aantal levensverhalen: 1

In september 2025 zijn we voorzichtig begonnen met het werven van vrijwilligers in Arnhem. We brachten een bezoek aan inloophuis Het Kruispunt en spraken met de straatpastor.

Walk of Life is van harte welkom om levensverhalen te schrijven. Met behulp van een lokaal fonds is het mogelijk om de vrijwilligers aan te sturen. De vrijwilligers vormen een duo dat veelbelovend aan de slag is gegaan.

Deze journalist maakte een vliegende start bij Walk of Life. Dorine Steenberg, pas eind december 2025 begonnen, heeft inmiddels twee verhalen geschreven en nog drie onder handen. De Nijmeegse probeert een keer in de tien dagen naar Arnhem te gaan, naar inlooplocatie Het Kruispunt. "Ik heb me bij de krant altijd bezig gehouden met dak- en thuislozen. Nu ik met pensioen ben, vind ik het leuk om iets met mijn beroep te blijven doen. Zo kwam ik bij Walk of Life. Ik voel me bevoorrecht dat ik deze interviews mag doen."

Het levensverhaal van de jonge Ralph maakte indruk op haar. "Die jongen heeft me heel erg geraakt", vertelt Dorine. "Ik heb zijn verhaal met liefde aangehoord en opgeschreven. Hij was ontzettend open; ik mocht alles vragen. Hij gaf een echt inkijkje in zijn zielenroerselen. Niet iedereen is zo open. Het is ook een jongen die er zelf voor kiest om buiten te slapen. Ik denk bijna iedere avond: waar zou Ralph nu liggen?" Dorine komt uit een Arnhems, religieus gezin. Haar moeder sleepte haar regelmatig naar de kerk Kom en Zie. "En laat nu dit kerkje inmiddels Het Kruispunt zijn, in exact hetzelfde pand. Daarmee is de cirkel in mijn leven rond."

DEN HAAG EN FLEVOLAND

In zowel Den Haag als Flevoland zette *Walk of Life* in 2025 haar eerste schreden. Medio 2025 zochten wij contact met de directie van het Leger de Heils in Almere. Zij staan positief tegenover samenwerking. We maakten een persbericht om in deze regio vrijwilligers te werven.

In Den Haag traiden we een aantal vrijwilligers. Bij de Kessler Stichting zijn we welkom om de levensverhalen van hun bezoekers en bewoners op te schrijven. De voorbereidende gesprekken zijn op dit moment gaande.

DE BETEKENIS VAN VRIJWILLIGERS

Wat zou Walk of Life, levensverhalen zijn zonder de kleine zestig vrijwilligers die bovenal van mensen en hun verhalen houden. Langzaam werd het profiel van onze vrijwilligers duidelijker. Allen hebben een passie voor mensen, ze genieten van de levens van anderen die vaak volledig anders zijn gelopen dan hun eigen leven. Ze hangen aan de lippen van onze vertellers als zij spreken over:

- afgebroken studies
- het gezin waar ze uit komen
- hun kinderen die ze nooit meer zien
- hoe drugs hun leven heeft beïnvloed
- hoe kinderen vaak al heel jong op zichzelf of op kindertehuizen zijn aangevoelen
- hoe je moet leven met een beperking

Als je zelf met veel liefde en aandacht bent opgegroeid, dan is het heel louterend om te horen dat dit niet vanzelfsprekend is. De vertellers ontvouwen zich aan de vrijwilliger, daar doen de vrijwilligers het voor. Dat blijft een prachtige ervaring.

De eindredacteuren zijn ook vrijwilligers. Ze genieten van deze verhalen als het werk al gedaan is en zij het verhaal tot de kern moeten terugbrengen zodat het op de website geplaatst kan worden.

We verdenken onze databasebeheerder ervan dat zij alle verhalen persoonlijk leest omdat lezen haar grote passie is. Om vervolgens met veel zorg de verhalen en de commentaren daarop ordentelijk op de website te plaatsen zonder mensen te kwetsen.

En dan al die lieve mensen die steden intrekken, niet zulke aantrekkelijke

kamers bezoeken, vieze luchtjes trotseren, boze blikken en weerzin weten om te zetten in gastvrijheid en enthousiasme. Allemaal vrijwilligers op jacht naar dat bijzondere verhaal. Het eindeloze geduld van een vrijwilliger wanneer zij tot driemaal toe voor niets komt op een locatie om iemand de toestemmingsbrief te laten tekenen. En niet altijd wordt er geluisterd naar het verhaal waar uren op is gezwoegd.

De fotografen moeten misschien nog wel intensiever, in nog kortere tijd contact maken met de vertellers. Zij zitten door het hele land. Dank jullie wel, Eva, Kim, Hans, Ank, Patrick en Sjaan. Met gesloten portemonnee mogen we gebruik maken van jullie talent en expertise. Dat waarderen wij heel erg!

INTERVIEW MET RUTGER GROOT-WASSINK, WETHOUDER IN AMSTERDAM

'Hoe wil jij herinnerd worden?' is de prikkelende titel van de fototentoonstelling die op 3 februari 2025 in de Amsterdamse Stopera werd geopend door wethouder Rutger Groot-Wassink. Twee maanden waren de portretfoto's en kleine verhalen van Walk of Life-vrijwilligers in de centrale hal te bewonderen. "Het zijn hele ontroerende en heftige verhalen", blikt Groot-Wassink terug, "en in combinatie met die prachtige foto's was dat natuurlijk helemaal top."

De foto's, die door Eva Meylink zijn gemaakt, zag de wethouder eerst in een Amsterdamse kerk. "Ze ontroerden me enorm. In mijn werk probeer ik altijd ongehooorde stemmen te versterken, of het nu van daklozen zijn of van ongedocumenteerden. Ook hier hebben we het over mensen die net zo goed onderdeel van de stad zijn, net zo goed in de spotlights mogen staan, en een verhaal met zich meedragen dat grote zeggingskracht heeft voor iedereen. Juist om de tentoonstelling naar het stadhuis te halen, waar natuurlijk veel Amsterdammers voorbij lopen die zich dit heel vaak niet realiseren, komt iedereen hiermee in aanraking en dat vind ik heel mooi."

Groot-Wassink noemt *Walk of Life, Levensverhalen* "een heel mooi initiatief, omdat ieder mens er één is, ieder mens gezien mag worden en ieder verhaal van waarde

is." Hij wijst erop dat het niet alleen voor de mensen zelf belangrijk is dat hun verhaal wordt vastgelegd voor het moment dat ze er straks niet meer zijn. "Het is ook mooi voor anderen dat deze verhalen, die je misschien niet snel hoort, worden vastgelegd. Want die zijn net zo relevant als dat van mij. We zien deze doelgroep heel vaak niet. Je kunt je eigen leven leiden zonder die verhalen ooit te zien of daar kennis van te hebben en dan kun je ongestoord verder leven. In die zin opent het een luik van een deel van onze samenle-

ving dat meestal verborgen blijft. Dat vind ik er heel mooi aan."

Tot maart 2026 was Groot-Wassink wethouder Sociale Zaken, Diversiteit en Democratisering. Hieronder vallen ook armoedebestrijding en opvang van ongedocumenteerden en vluchtelingen. Onder zijn aanvoering heeft de gemeente Amsterdam in de afgelopen jaren meer dan dertig miljoen euro geïnvesteerd in een versterkingsaanpak van dakloosheid. Oog houden voor deze doelgroep noemt hij heel belangrijk. "Omdat ze net zo goed Amsterdammer zijn als ik. En ik vind het bij onze stad passen om naar hen om te kijken. Deze mensen zijn niets minder waard. Er is misschien een moment in hun leven geweest waarin iets gebeurde waardoor ze een andere afslag hebben genomen en niet het georganiseerde leven leiden als dat wij dat doen. Maar dat maakt hun verhaal en hun stem niet minder waard. Het hoort gewoon bij ons dat wij er oog voor houden."

Fragment van een levensverhaal (Utrecht)

"Accepteer dat je niet perfect bent"

Regelmatig doet Wendy prachtige uitspraken over het leven. Wijze uitspraken, het is te merken dat ze veel heeft meegemaakt en er graag over wil vertellen. Of zoals ze het zelf heel goed omschrijft: "Je kan studeren op een universiteit om wat te leren, maar je leert het meeste van het leven zelf en van de fouten die je maakt."

Wendy is geboren en getogen in Utrecht en woont nu bij het Leger des Heils. Opgegroeid in een gezin met een vader als alcoholist en het geloof van Jehova's Getuigen. Ze heeft geen contact meer met haar moeder. En van haar zes broers en zussen, alleen nog met haar zus die echter ook alcoholproblemen heeft.

De liefde brengt haar al jong naar Italië en ze krijgt vijf kinderen. In die tijd begint Wendy steeds meer wijn te drinken. "Ik dronk veel te veel wijn en dat wist ik ook. Mijn ex zei: 'Ik hou van jou maar je drinkt gewoon te veel.' Hij had gelijk maar ik wilde en kon niet stoppen, net als mijn vader. Het ging niet goed en we hebben beiden fouten gemaakt. We zijn erdoor uit elkaar gegaan."

Na de scheiding keert ze terug naar Nederland, waar het drankmisbruik van kwaad tot erger gaat. Bij het Leger des Heils klimt ze vanuit een diep dal op. Ze wil andere mensen helpen met alle kennis en ervaring die ze nu heeft. "Ik was bijna dood door verslaving. Ik ben me bewust van het leven. Ik leef nog. Als ik er nu weer een rotzooi van maak, is het einde oefening. Dat wil ik niet meer."

"In wezen zit geluk in jezelf", zegt ze, "en geluk begint bij tevredenheid met de omstandigheden waarin je woont of leeft of met wie je bent. Accepteer dat je niet perfect bent, dat je een mens bent die fouten maakt."

Opgetekend door Miranda Jansen

BEROEPSKRACHTEN

Walk of Life is in de kern een vrijwilligersorganisatie, aangestuurd door een projectleider die twee dagen betaald werk verricht. Daarnaast hebben we onze coördinatoren voor acht uur per week kunnen aannemen. Zij werden gedetacheerd vanuit hun andere baan.

Projectleider Zwanine Siedenburg, sinds 1 juni 2024 gedetacheerd bij *Stichting Walk of Life, levensverhalen* vanuit de Protestantse Kerk Nederland; voor zestien uur per week.

Projectondersteuner, Astrid van Unen (zzp'er)

Regiocoördinator Haarlem,
Carmen Spies van 1 mei 2025 tot 1 september 2025

Regiocoördinator Utrecht,
Janneke Struik van 1 januari 2025 tot 31 december 2025

Regiocoördinator Amsterdam,
Chiara Fecunda van 1 juni 2025 tot 28 februari 2026

Regiocoördinator Nijmegen/Arnhem,
Joris Buiting van 1 aug 2025 tot 1 november 2025

Vrijwilligers met vergoeding

Regiocoördinator Apeldoorn, Marijke Schippers

Redacteur, Marike Reuver

Redacteur, Mariska Boogaard

Database-beheerder, Hannah Wolff

Matchmaker in Amsterdam, Truus Oldenburg

HET BESTUUR

Dit bestuur, dat al sinds 2023 actief is, werkt onbezoldigd.

Arre Zuurmond, *voorzitter*

Aart Mak, *secretaris*

Bert Wassenaar, *penningmeester*

Judith Wolf, *bestuurslid (tot november 2025)*

Rina Beers, *bestuurslid (mei tot oktober 2025)*

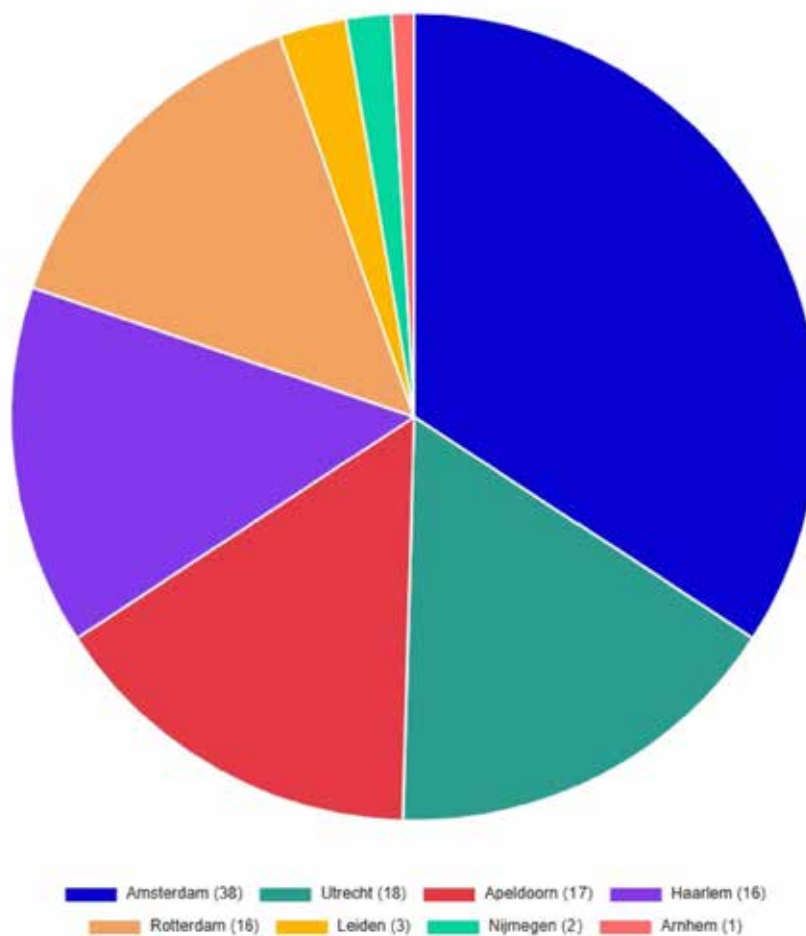

LEVENSVERRHALEN

Het aantal levensverhalen per stad, opgetekend in 2025.

Levensverhalen per stad

Totaal: 111 levensverhalen

SAMENWERKINGSPARTNERS

Amsterdam: Gemeente Amsterdam, HVO/Querido, Regenbooggroep, Leger de Heils (verschillende locaties), Belangenvereniging Druggebruikers MDHG, Stichting Drugspastoraat Amsterdam.

Apeldoorn: Atlant, vereniging Humanitas Apeldoorn, Zorggroep Apeldoorn.

Arnhem: Stichting Kruispunt Arnhem.

Haarlem: Stichting Stem in de Stad.

Rotterdam: Pauluskerk, Leger des Heils (verschillende locaties), Nico Adriaan Stichting, stichting Humanitas, Havenzicht.

Nijmegen: Iriszorg, Straatpastoraat, NUN/Bloemenheuvel, stichting Vagebond.

Leiden: stichting Utopa, De Bakkerij/Straatpastoraat.

Utrecht: De Tussenvoorziening, Leger des Heils.

ANBI

Walk of Life is een ANBI: Algemeen Nut Beogende Instelling.

Naam: Stichting Walk of Life, Levensverhalen
KvK-nummer: 90681665
Adres: Sint Olofspoort 3, 1012 AJ Amsterdam
Telefoonnummer: 06-542 546 04
Mail: contact@walkoflife.nu
Website: walkoflife.nu
RSIN: 865406649
IBAN: NL 58 INGB 0102296049

BELONINGSBELEID

De vrijwilligers met vergoeding ontvangen ten hoogste € 2100,- per jaar, het maximale belastingvrije bedrag dat is toegestaan. Vrijwilligers ontvangen € 15,- per ingeleverd verhaal.

WALK OF LIFE IN HET NIEUWS

22 januari 2025, 'Sid-Ahmed laat levensverhaal optekenen, zodat het verteld kan worden op z'n uitvaart: 'Belangrijk om te doen', [Algemeen Dagblad](#)

3 april 2025, "Het is hartverscheurend om met een uitvaartbegeleider en één buurman bij een kist te staan", [Vers Beton](#)

17 mei 2025, Zwanine Siedenburg in gesprek met Marleen Stelling, tv-programma [De Nachtzoen](#)

28 juni 2025, "Een keurig leven garandeert geen probleemloos leven", [Libelle](#)

15 oktober 2025, Zwanine Siedenburg ontmoet Jan, tv-programma [Leven tot het Laatste](#)

14 december 2025, 'Van verslaving naar verlossing', tv-programma [Kruispunt](#)

20 december 2025, Walk of Life-vrijwilligers ontmoeten Khamal, tv-programma [Zin in Morgen!](#)

Fragment van een levensverhaal (Apeldoorn)

“Ik houd van iedereen, een mens is een mens.”

Khamal zoekt graag een rustige plek op. Je herkent hem aan zijn mutsje en zijn fiets. Hij is dakloos en wil echt niet in de opvang op een slaapzaal slapen. Veel te druk, dan wordt hij een beetje bang van al die mannen. Nee, hij slaapt buiten, daar is het meestal stil 's avonds. Hij slaapt nu bij de IJssel. Daar geniet hij van de natuur en de vogels. Hij fietst er in het begin van de avond heen en de volgende morgen gaat hij weer terug naar Apeldoorn. Alleen als het regent... dan is er een probleem. Soms mag hij dan bij iemand slapen en dan kan hij douchen en zich scheren.

De Algerijnse Khamal komt al jong in aanraking met drugs. Vluchtend voor terroristen komt hij in Deventer terecht. Daar raakt hij betrokken bij een schietpartij. Zwaar gewond belandt hij in het ziekenhuis. Maar omdat hij medeplichtig is, krijgt hij na herstel gevangenisstraf. Hij heeft een rijke ervaring met gevangnissen. Je vraagt je af: waar heeft hij niet gezeten? En in elke gevangenis leer je wat. Zo zong hij in de gevangenis in Zutphen altijd om 21.00 uur. De jongens daar vonden het prachtig en protesteerden tegen zijn overplaatsing.

Er zijn tijden geweest dat Khamal een rijk man was. Met mooie spullen en een auto: zelfs een Ferrari. Alles gaf hij weg aan een vrouw onder voorwaarde dat ze hem met rust liet. Zelf heeft hij niet veel nodig. Hij zoekt blikjes en flesjes en dat levert genoeg op om sigaretten en een jointje te kopen. In het park krijgt hij ontbijt en 's avonds zijn er overal wel maaltijden voor daklozen. Als hij andere kleren nodig heeft, krijgt hij ze van de Stichting Dakloos Apeldoorn. Zijn kunstgebit ligt bij een vriend in Zwolle.

Hij heeft zeker wijsheden opgedaan in zijn leven. En hij geeft zijn wijze woorden door: “Met één hand kan je niets, met twee handen kan je klappen.” En: “Ik houd van iedereen, een mens is een mens.”

Opgetekend door Maria Verweij

SAMENWERKINGSPARTNERS / FONDSSEN

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Vaillant Fonds

Humanus Stichting

STICHTING
UTOPA

Kansfonds
geven om
een ander

HAELLA
stichting

